

ואי בהכנסא נפיל [אם נחבט הבית מיסודו],
ודאי תתייתא איתכור [התחתונה נשברה],
ויטול בעל העליה את השלימות, ובעל הבית
את השבורות.

מתרצת הגמרא: לא צריכא, רישא
דמשנתנו, עוסקת במקרה דנפיל בליליא, ולא
ראינו כיצד נפל. ולכן חולקים בשוה.

ומקשינן, אכתי, ליחזינהו בצפרא [נראה
בבוקר כיצד נראית הערימה, ולפי זה נדע
אם נפל הבית בחבטה או בחבסה]! ?

ומשינין: הרישא עוסקת בכגון דפנינהו
[שכבר פינו את האבנים ממקום הנפילה],
וכעת אי אפשר לראות כיצד נפל הבית⁽²⁾.

ומקשינן: ליחזי מאן פנינהו, ולישייליה,
נראה מי פינה את האבנים, ונשאל אותו
כיצד נפל הבית? ⁽³⁾

ומשינין: מדובר בכגון דפנינהו בני רשות
הרבים, ואזלו [הלכו] לעלמא, ואין אנו
יודעים מי פינה את המפולת.

בירור מוחלט שנשברו כל העליונות, אלא רק
רובן, לפי אומדן, ולכן, כן גם אם נלך אחר
הרוב, ונאמר שהכותל נפל בחבטה, עדיין אין
לנו בירור על כל אבן מהשלימות אם היא של
העליון או של התחתון, ועדיין היא ממון המוטל
בספק, לכן חולקים בשוה.

על כל פנים, לדעת הר"ן, אם ידוע לנו
בבירור שהבית גדול מהעליה או להיפך, יחלקו
לפי חשבון.

אך הרמב"ן הביא את דברי התוספתא הנ"ל,
והקשה עליהם: מדוע יחלקו לפי חשבון, הלא
כיון שאנו מסופקים אם הבית נפל בחבטה או
בחבסה, ואי נפל בחבטה הרי כל השלימות של
התחתון, ואם בחבסה — של העליון, הוי ממון
המוטל בספק, והיה להם לחלוק בשוה?

ולכן הסיק הרמב"ן, שלענין שבורות
ושלימות, לעולם חולקין בשוה, אפילו אם היה
אחד גדול ואחד קטן. כיון שהוא ממון המוטל
בספק. ורק את כמות האבנים יחלקו לפי חשבון.

2. יש לדון, כיצד מדובר — האם בני רשות
הרבים פינו את האבנים מרשות שניהם לרשות
אחד מהם, או שפינו את האבנים ממקום למקום
באותה רשות?

ונראה להוכיח מהתוספות שפינו את האבנים

ממקום למקום באותה רשות.
דהקשו התוספות "ואם תאמר, דהכא פשיטא
ליה דאיירי בנפל, לרשות אחד מיניהו, שכן
רגיחות הוא שאינו נופל בצמצום בשוה, ובריש
בבא בתרא פריך פשיטא דאם נפל הכותל הווי
של שניהם, ומשני, לא צריכא דנפל לרשות
דחד?"

ולכאורה קשה על דבריו, הרי גם בסוגיין לא
אמרנו שהכותל נפל לרשות אחד מהם, אלא
דפנינהו בני רשות הרבים לרשות אחד מהם?
ובודאי הבנת התוספות היתה, שבני רשות
הרבים פינו את האבנים ממקום למקום באותה
הרשות.

3. צריך באור, כיצד המפנה נאמן לומר כיצד
נפל הבית? הרי לכל היותר הרי הוא כעד אחד
המסייע?

ואולי מכאן יש ראייה לדברי הר"ן בחולין [לד
א בדפי הרי"ף] גבי המוצא מציאה, שנאמן אדם
לומר "אלו כליו של פלוני", ולא חיישינן לשקר,
כיון שאין לו בזה שום הנאה.

ומבואר בר"ן, דהא דבעינן עלמא שני עדים,
הני מילי כשבאים להוציא ממוחזק, אבל כשאין
מוחזק, אף עד אחד נאמן.

ואפשר לומר, דאף כאן, כיון שהספק שקול,